

ПРОГРАМА **розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного** **руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки**

Зі змінами, внесеними згідно [рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#)

I. Загальна характеристика Програми

Програма розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки (далі – Програма) розроблена на виконання законів України „Про об'єднання громадян”, „Про особисте селянське господарство”, „Про фермерське господарство”, „Про сільськогосподарську кооперацію”, „Про сільськогосподарську дорадчу діяльність”, операційної цілі 1.3 „Підтримка агропромислового виробництва” та операційної цілі 4.1 „Підвищення економічної спроможності громад” розділу VI „Опис стратегічних і оперативних цілей, завдань” Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року, спрямована на підтримку та розвиток особистих селянських господарств, фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, як рівноправних форм господарювання в сільській місцевості, закріплення позитивних тенденцій у їх діяльності. А також з метою сприяння прибутковому господарюванню власників особистих селянських, фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, інших суб'єктів господарювання на селі та сільського населення через підвищення рівня їх знань, вдосконалення практичних навичок, покращення добробуту сільських мешканців та розвиток сільської місцевості, задоволення та захист соціальних, економічних, екологічних та інших інтересів.

Програмою передбачається також подальший розвиток в області інфраструктури аграрного ринку та сільськогосподарського дорадництва.

Станом на 01.12.2020 року в області працює 273,5 тис. особистих селянських господарств. Вони використовують 556,0 тис. га сільськогосподарських угідь, або 27,6 % від усієї площі сільгоспугідь області, з них 433,5 тис. га ріллі, або 25 %.

В 2019 році виробництво продукції сільського господарства господарствами населення складає 14757,1 млн. грн., в тому числі рослинництва – 10326,2 млн. грн., тваринництва – 4430,9 млн. грн.

Частка господарств населення в 2019 році у загальному виробництві продукції сільського господарства складає 25,8 %, в тому числі в рослинництві – 26,2 %, в тваринництві – 25,0 %.

Господарствами населення області виробляється значна частка окремих видів сільськогосподарської продукції, а саме: 99,9 % - картоплі, 96,3 % - овочів, 73,5 % - молока, 56,9 % - яєць, 88,9 % - вовни.

В даній категорії господарств зосереджено 99,7 % площ картоплі та овочевих культур. В загальній кількості сільськогосподарських тварин господарства населення займають наступні позиції: ВРХ – 64 %, в тому числі корови – 76 %, свині – 61 %, вівці – 89 %, птиця – 22,2 %.

Станом на 01.12.2020 року у Вінницькій області зареєстровано 2626 фермерських господарств. Площа сільськогосподарських угідь фермерських господарств становить 265,3 тис. га, в т.ч.: ріллі - 254,7 тис. га.

В середньому на одне фермерське господарство припадає 135,2 га сільськогосподарських угідь, у т.ч.: ріллі - 132,3 га.

Значне зростання земель в користуванні фермерів спостерігалось з 2005 року, коли фермери розпочали активно орендувати земельні паї. На сьогодні 88,5% сільськогосподарських угідь, які знаходяться у користуванні фермерів, є орендованими.

В 2019 році фермерами Вінниччини вироблено продукції сільського господарства (в постійних цінах 2016 року) 5937,9 млн. грн., що складає 14 % у продукції сільського господарства, яка вироблена сільськогосподарськими підприємствами області. Продукції рослинництва вироблено на суму 5785,9 млн. грн., або 97,4 %, тваринництва – 152,0 млн. грн., або 2,6 %.

Фермерські господарства Вінницької області зосереджені в основному на виробництві зернових та технічних культур. В структурі продукції сільського господарства, яка вироблена фермерами, найбільшу питому вагу займають зернові культури – 54,4 %, технічні культури – 40,7 %.

Протягом трьох останніх років здійснюється державна підтримка фермерським господарствам та сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам. За 2019 рік 309 фермерських господарств області одержали з державного бюджету 15,5 млн. грн. державної підтримки.

Також здійснюється пільгове кредитування фермерів через Державний фонд підтримки фермерських господарств України. У минулому році надано пільгових кредитів 30 фермерським господарствам на 12,5 млн. грн.

У 2020 році державна підтримка фермерських господарств області продовжується.

Сьогодні фермерські господарства в селах забезпечують роботою не тільки своїх членів сім'ї, але й виступають роботодавцями для працездатного сільського населення. Щорічно вони надають роботу більше 6 тис. осіб, в тому числі 2,91 тис. осіб (48,4%) є членами фермерських господарств, 3,1 тис. осіб (51,6%) – наймані працівники, з яких 2,1 тис. осіб (65,9%) постійні.

З метою розвитку тваринництва та фермерського руху в області реалізується проект «Сімейні молочні ферми – добробут людей та сталий розвиток села», який впроваджується компанією «Укрмілкінвест» у рамках спільного проекту Уряду Швеції та Програми розвитку ООН в Україні «Посилене партнерство для сталого розвитку» та реалізується за фінансової підтримки Уряду Швеції.

Проектом передбачається фінансова підтримка для відкриття сімейної ферми, а саме на: будівельні роботи, обладнання; надання коштів на купівлю ВРХ; продаж кормів або технологічний супровід при заготівлі власних кормів; консультативні, ветеринарні, зоотехнічні та інші послуги; збір, охолодження та продаж молока.

За весь період дії Програми планується створити 74 сімейних ферм.

Станом на 01.12.2020 року в області зареєстровано 97 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативи, в тому числі: молочарських – 38, плодоовочевих – 7, з обробітку землі та збирання врожаю – 5, інших – 47 одиниць. З початку року даними кооперативами надано послуг сільському населенню на суму 13 млн. грн.

Членами сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів є 2574 осіб. Кількість працюючих в СОКах - 115 чоловік.

Департамент агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької обласної державної адміністрації спільно з Вінницьким Національним аграрним університетом постійно проводив навчання (підвищення кваліфікації) сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників. Так, у грудні 2020 року у Вінницькому національному аграрному університеті проводилися навчання для сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників. Дане навчання пройшли 34 учасника.

В області офіційно працює 52 сільськогосподарських дорадників та 20 експерт-дорадників, які зареєстровані у Реєстрі сільськогосподарських дорадників та експертів – дорадників.

В області працює та зареєстрована в Реєстрі сільськогосподарських дорадчих служб дві обласних дорадчих служб, а саме:

- Споживче товариство „Вінницька обласна сільськогосподарська дорадча служба „Агродорада”;
- Громадська організація «Національний центр сільськогосподарського дорадництва та консалтингу «Досвід».

В 2019 році здійснена часткова компенсація витрат з державного бюджету на 147 тис. грн. Вінницькій обласній сільськогосподарській дорадчій службі «Агродораді», у зв'язку з наданням дорадчих послуг з агрономії та маркетингу 17 фермерським господарствам області.

Станом на 01.12.2020 році Вінницька обласна сільськогосподарська дорадча служба «Агродорада» надала дорадчих послуг 13 фермерським господарствам області на 108,2 тис. грн. Дана дорадча служба планує отримати часткову компенсацію витрат з державного бюджету на 9,8 тис. грн.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

Розвиток малого та середнього бізнесу на селі, а саме фермерського руху та кооперації, залишається одним з пріоритетних напрямів загальнодержавної та регіональної політики України.

Протягом останніх років відмічається ряд позитивних змін щодо спрощення ведення підприємницької діяльності та надання державної допомоги фермерським господарствам та сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам.

Зокрема, вдосконалено механізм державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності та зменшено адміністративний тиск на фермерів та інших малих підприємців з боку контролюючих органів, спрощено процедуру державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, завершено передачу на місця повноважень з державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, речових прав на нерухоме майно, запроваджено конкуренцію на ринку цих послуг, оптимізовано дозвільні процедури у сфері господарської діяльності та процес започаткування власної справи.

За п'ять років дії Програми розвитку особистих селянських, фермерських

господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва на 2016 -2020 роки, кількість фермерських господарств зросла на 30 %. Станом на 01.11.2020 року в області та становить 2626 фермерських господарств. Фермерські господарства області переважно займаються виробництвом продукції рослинництва, її питома вага складає близько 94%.

Також протягом п'яти років зросла кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (на 10%). На сьогоднішній день в області нараховується 97 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативи, в т.ч.: молочарських - 38, плодоовочевих - 7, з обробітку землі та збирання врожаю - 5, інших - 47 од.

Основною проблемою особистих селянських та фермерських господарств є збут сільськогосподарської продукції, яку вони виробляють, забезпечення її якості, відповідно до діючих стандартів, запровадження засобів малої механізації, складських приміщень тощо. Підвищення цін на енергоресурси, сільськогосподарську техніку, добрива та корми, низький рівень закупівельних цін, відсутність стабільних та надійних каналів збуту власної продукції, а також відсутність належної підтримки з боку держави, робить їх виробництво збитковим.

Дуже багато порушень їх прав в частині земельного законодавства. Значну частину земель запасу та резервного фонду сільських населених пунктів можна використовувати як комунальні громадські пасовища для випасання худоби. Для цього необхідно провести їх окультурення, засів багаторічними злаковими та бобовими кормовими культурами та раціонально використовувати.

Недостатній рівень розвитку кооперативного сегмента аграрного ринку призводить до скорочення чисельності осіб, зайнятих в особистих селянських господарствах, відпливу працездатного населення із сільської місцевості, занепаду її соціальних об'єктів та інженерної інфраструктури.

Назріла необхідність використати нові інструменти підтримки сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення. Одним із таких інструментів є сільськогосподарська дорадча діяльність, яка покликана сприяти розвитку ринкової економіки на селі, підвищення рівня доходів та покращення добробуту сільського населення.

Відсутність належного фінансування для здійснення розширеного виробництва даними суб'єктами господарювання, нестача стартового капіталу у початківців для формування сучасної матеріально-технічної бази, залучення нових технологій потребує фінансової підтримки через КО „Обласний фонд сприяння інвестиціям та будівництву”.

Так, на реалізацію в 2016 – 2019 роках заходу Програми «надання пільгових кредитів особистим селянським, фермерським господарствам, кооперативам та іншим суб'єктам господарювання на селі» використано 6,4 млн.грн. Пільгові кредити отримали 35 суб'єкти господарювання, в тому числі: 15 фермерських господарств, 11 особистих селянських господарств, 1 обслуговуючий кооператив, 1 переробне підприємство та 7 фізичні особи – підприємці.

Пріоритетними напрямками кредитування стали:

- розвиток галузей тваринництва;
- будівництво інфраструктури зберігання с/г продукції;
- придбання обладнання для переробки с/г продукції;
- розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

Станом на 01.12.2020 року на надання у 2020 році коштів на пільгові кредити особистим селянським, фермерським господарствам, обслуговуючим кооперативам та іншим суб'єктам на селі з обласного бюджету не виділялися.

У зв'язку з недостатнім фінансуванням даного заходу з обласного бюджету, багато проєктів не було реалізовано.

Найбільш профінансований та виконаний захід Програми - часткове відшкодування фізичним особам витрат за закуплену установку індивідуального доїння та/або холодильну установку для зберігання і охолодження молока з обласного бюджету. Реалізація цього заходу спрямована на підвищення рівня механізації процесу доїння та зберігання, що відповідно підвищує якість отриманого молока.

Протягом 2016-2020 років даним заходом Програми скористались 2199 фізичних осіб, які отримали відшкодування на суму 8,3 млн. грн.

На інші заходи даної Програми (фінансування дорадчих послуг, підтримка регіонального лізингу) кошти з обласного бюджету не виділялися.

Мета Програми – забезпечити належні та стабільні умови підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, особистих селянських та фермерських господарств як важливої соціально-економічної інституції підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, створення додаткових робочих місць, активного розвитку сільських територій та підвищення рівня і якості життя сільського населення в цілому.

Сприяти створенню належних умов для розвитку сільського зеленого туризму, що сприяє ринковим відносинам, міжнародному співробітництву, залученню українців та іноземних громадян до пізнання багатой природної та історико-культурної спадщини краю, збереженню екологічної рівноваги, зменшенню рівня безробіття у сільській місцевості.

Сформувати систему обслуговування галузей тваринництва та рослинництва в сільських населених пунктах, яка дасть можливість наростити чисельність поголів'я сільськогосподарських тварин у приватному секторі, підвищити його продуктивність. Забезпечити ефективне та раціональне використання закріплених за приватним сектором сільськогосподарських угідь, вживати заходів щодо розширення площ землекористування.

III. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки та етапи виконання Програми

Програма має сприяти у створенні сприятливих умов для розвитку особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, інших суб'єктів малого та середнього бізнесу фінансової підтримки та ресурсного забезпечення, удосконаленні інфраструктури, самозайнятості та зайнятості населення, забезпеченні їх подальшого розвитку.

Програма ґрунтується на аналізі основних показників розвитку малого та середнього підприємництва в галузі агропромислового комплексу, визначення основних зовнішніх та внутрішніх чинників, що стримують на розвиток фермерства та кооперації, і визначає основні цілі та пріоритети щодо їх підтримки в області.

За результатами ґрунтового аналізу стану та тенденцій розвитку малого і середнього підприємництва, в тому числі в галузі АПК, визначено наступні проблеми у сфері малого і середнього підприємництва:

відсутність налагодженої та ефективної координації дій заінтересованих сторін (місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань підприємців, міжнародних організацій та проектів міжнародної технічної допомоги, що діють на території України);

нестабільне регуляторне середовище, в якому функціонують суб'єкти малого і середнього підприємництва;

відсутність взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування щодо розв'язання поточних проблем малого і середнього підприємництва;

недостатня інституційна спроможність реалізації державної політики у сфері розвитку підприємництва;

обмежене бюджетне фінансування (обмежена державна підтримка певних сфер державної політики, зокрема розвитку малого і середнього підприємництва);

обмеженість доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до ресурсів (фінансових, майнових, природних тощо);

невідповідність існуючої інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва як потребам малого і середнього підприємництва, так і кількості та якості надання послуг, на регіональному рівні;

недостатня інформаційна та правова обізнаність суб'єктів підприємництва;

значне податкове навантаження на бізнес;

відсутність мотивації до інвестиційної та інноваційної діяльності;

територіальна нерівномірність розвитку малого підприємництва та недостатня роль малого бізнесу у формуванні місцевих ринків;

недостатня розвиненість інфраструктури підтримки малого підприємництва.

Основним засобом розв'язання проблемних питань, окреслених Програмою є реалізація її заходів у повному обсязі та у визначений термін.

Виділення фінансових ресурсів на реалізацію заходів Програми, спрямованих на широке коло учасників, має здійснюватись виключно на конкурсній основі.

З метою забезпечення цільового використання коштів, їх отримувачі щорічно звітують перед Департаментом агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької обласної державної адміністрації.

Програма буде реалізовуватись протягом 5 років.

IV. Завдання Програми та результативні показники

Розв'язанню визначених проблем та досягненню мети Програми сприятимуть завдання та заходи Програми, направлені на:

розширення можливостей доступу особистих селянських, фермерських господарств, сільськогосподарських кооперативів, інших суб'єктів малого і середнього підприємництва в галузі АПК до фінансово-кредитних ресурсів;

удосконалення системи інформаційної підтримки;

надання підтримки інноваційно-орієнтованим проектам, розробленим суб'єктами малого і середнього підприємництва в галузі АПК, для започаткування та розвитку бізнесу;

сприяння розвитку інфраструктури особистих селянських, фермерських господарств, сільськогосподарських кооперативів, інших суб'єктів малого і середнього підприємництва в галузі АПК;

підвищення ефективності підготовки, перепідготовки кадрів для сфери

малого та середнього підприємництва в галузі АПК;

запровадження системи організаційно-освітніх заходів, спрямованих на підвищення фахового рівня, знань, навичок суб'єктів господарювання, щодо ведення бізнесу, поширення серед населення правових та економічних знань, необхідних для здійснення підприємницької діяльності, розвитку аграрного виробництва та сільських територій.

Очікуваними результатами виконання Програми є:

подальший розвиток особистих селянських, фермерських господарств, сільськогосподарських кооперативів, інших суб'єктів малого і середнього підприємництва в галузі АПК;

нарощування обсягів виробництва та реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) суб'єктами малого та середнього бізнесу в галузі АПК;

збільшення та покращення якості наданих послуг сільському населенню суб'єктами малого та середнього бізнесу в галузі АПК;

покращення рівня зайнятості сільського населення та підвищення його добробуту;

підвищення рівня знань та вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення сільськогосподарського виробництва суб'єктами малого та середнього бізнесу в галузі АПК;

створення ринкової інфраструктури у сільській місцевості;

розв'язання соціальних проблем регіону.

Реалізація завдань і заходів Програми дозволить:

прискорити розвиток та підвищити конкурентоспроможність фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, інших суб'єктів малого і середнього бізнесу в галузі АПК Вінницького регіону;

створити сприятливі умови для розв'язання економічних і соціальних проблем;

поліпшити бізнес-клімат регіону для залучення інвестицій;

активізувати застосування фінансово-кредитних механізмів підтримки суб'єктів малого і середнього бізнесу в галузі АПК;

збільшити кількість суб'єктів господарювання на селі, в тому числі: фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, інших суб'єктів малого і середнього бізнесу в галузі АПК;

створити умови для збільшення чисельності осіб, зайнятих у малому і середньому підприємстві в сільській місцевості;

активізувати формування інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва в галузі АПК;

підвищити рівень зайнятості шляхом активного залучення молоді до малого і середнього бізнесу в галузі АПК;

запровадити систему організаційно-освітніх заходів, спрямованих на підвищення фахового рівня, знань, навичок суб'єктів господарювання, щодо ведення бізнесу, поширення серед населення правових та економічних знань, необхідних для здійснення підприємницької діяльності.

Результативні показники Програми викладені у Додатку 4.

V. Напрямки діяльності та заходи

Досягнення мети Програми здійснюватиметься шляхом реалізації заходів Програми за пріоритетними цілями:

1.Стимулювання діяльності особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших суб'єктів господарювання на селі.

2.Стимулювання діяльності виробників органічної сільськогосподарської продукції.

3.Стимулювання діяльності сімейних фермерських господарств, які займаються виробництвом молока.

4.Залучення інвестицій в розвиток аграрного бізнесу на селі.

5. Підвищення конкурентноспроможності аграрного сектору економіки.

6. Інформування жителів області про реалізацію державної та регіональної політики у сфері аграрного виробництва та розвитку сільських територій.

Для забезпечення якісного виконання та дієвого контролю за реалізацією Програми розроблено Напрями діяльності та заходи із зазначенням строків виконання, виконавців, очікуваних результатів, який міститься у Додатку 5.

Виконання визначених Програмою завдань здійснюється шляхом послідовної реалізації заходів спрямованих на розвиток та підтримку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва у 2021-2025 роки

Коригування Переліку завдань та заходів Програми та термінів їх виконання здійснюватиметься за необхідністю.

VI. Обсяги та джерела фінансування Програми

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету.

Загальний орієнтовний обсяг фінансування Програми на 2021 — 2025 роки становить 105700,0 тис. грн., в тому числі: 2021 рік – 17600,0 тис. грн., 2022 рік – 19100,0 тис. грн., 2023 рік – 20500,0 тис. грн., 2024 рік – 23000,0 тис. грн., 2025 рік – 25500,0 тис. грн.

Ресурсне забезпечення Програми деталізоване у Додатку 2.

Обсяг фінансування вказано в цінах 2020 року. У разі потреби, у наступних роках обсяг фінансування підлягає перерахунку в діючих цінах.

Контроль за витрачанням бюджетних коштів здійснюється в порядку, встановленому чинним законодавством України.

VII. Система управління та контроль за ходом виконання Програми

Відповідальність за виконання Програми несе Вінницька обласна державна адміністрація, яка щороку звітує перед Вінницькою обласною Радою про результати виконання Програми.

Координація виконання Програми покладається на Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації (Зміни згідно [рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#)).

Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації (Зміни згідно [рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#)) постійно здійснює контроль за виконанням заходів Програми та в міру необхідності інформує обласну державну адміністрацію, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Додаток 1: Загальна характеристика Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документу органу виконавчої влади про розроблення Програми	-
3.	Розробник Програми	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	-
5.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Територіальні громади, асоціація фермерів та приватних землевласників Вінницької області, громадська організація „Союз сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у Вінницькій області”, споживче товариство „Вінницька обласна сільськогосподарська дорадча служба „Агродорада”, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, фермерські господарства, дорадчі служби області
7.	Термін реалізації Програми	2021-2025 роки
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет, бюджети територіальних громад
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього	105700 тис. грн.
10.	У тому числі коштів обласного бюджету	105700 тис. грн.
11.	Основні джерела фінансування Програми	Обласний, бюджети територіальних громад

(Зміни згідно [рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#))

**Додаток 2: Ресурсне забезпечення
Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств,
кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки**

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Роки					тис.грн. Всього витрат на виконання Програми
	2021	2022	2023	2024	2025	
Обсяги ресурсів всього, в тому числі:	17600	19100	20500	23000	25500	105700
Обласний бюджет	17600	19100	20500	23000	25500	105700

**Додаток 3: Результативні показники
Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств,
кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки**

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок дії Програми	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Всього за період дії Програми
I. Показники продукту Програми									
1.	Кількість фермерських господарств	шт.	2626	2650	2720	2799	2869	2936	310
2.	Кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	шт.	97	110	125	139	158	182	85
3.	Створення сімейних фермерських господарств	шт.	6	10	20	40	60	80	74
4.	Створення постійних робочих місць у сільській місцевості	осіб	29969	30138	30388	30670	30922	31186	1217
5.	Навчання населення щодо організації діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарської дорадчої діяльності	осіб	202	400	700	800	800	900	3600
II. Показники ефективності Програми									
1.	Збільшення кількості фермерських господарств	шт.	-	24	70	79	70	67	310
2.	Збільшення кількості сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	шт.	-	13	15	14	19	24	85
3.	Збільшення кількості сімейних фермерських господарств	шт.	-	4	10	20	20	20	74
4.	Створення постійних робочих місць у сільській місцевості	од.	-	169	250	282	252	264	1217
	В тому числі:								
4.1	- за рахунок збільшення кількості сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	од.	-	41	52	34	35	44	206
4.2	- за рахунок збільшення кількості фермерських господарств	од.	-	72	108	148	107	99	534
4.3	- за рахунок збільшення кількості сімейних фермерських господарств	од.	-	16	43	62	64	60	245
5.	Кількість населення що пройшло навчання щодо організації	чол.	-	400	700	800	800	900	3600

	діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарської дорадчої діяльності								
III. Показники якості Програми									
1.	Приріст кількості фермерських господарств	%		0,9	2,6	2,9	2,5	2,3	11,8
2.	Приріст кількості сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	%		13	14	11	14	15	87,6
3.	Приріст кількості сімейних фермерських господарств	%		67	100	100	50	33	у 12,3 разів
4.	Приріст зайнятого населення	%		0,6	0,8	0,9	0,8	0,9	4,1

**Додаток 4: Напрями діяльності та заходи
Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств,
кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки**

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Термін викона ння заходу	Виконавці	Джере ла фінанс ування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікувані результати
						2021	2022	2023	2024	2025	
1.	Стимулювання діяльності особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших суб'єктів господарювання на селі	Надання щорічно пільгових кредитів особистим селянським, фермерським господарствам, сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам та іншим суб'єктам господарювання на селі через Комунальну організацію «Обласний фонд сприяння інвестиціям та будівництву»	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	9000	10000	11000	13000	15000	Формування конкурентного підприємницького середовища, спроможного забезпечити зайнятість та зростання доходів працездатного сільського населення, просування сільськогосподарської продукції на максимально вигідних для сільськогосподарських товаровиробників умовах, зростання доходів сільських домогосподарств та громад, розвиток сільських територій

2.	Стимулювання діяльності особистих селянських та фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших суб'єктів господарювання на селі	Часткове відшкодування витрат за закуплені фізичними особами установку індивідуального доїння або (та) холодильну установку для зберігання і охолодження молока	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	1000	1000	1000	1000	1000	Збільшення рівня ефективності виробництва тваринницької продукції
3.	Стимулювання діяльності виробників органічної сільськогосподарської продукції	Відшкодування витрат фермерським господарствам, сільськогосподарським кооперативам, фізичним особам – підприємцям та іншим суб'єктам господарювання у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачою сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції, в тому числі у перехідний період	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	500	500	500	500	500	Збільшення рівня ефективності виробництва органічної сільськогосподарської продукції
4.	Стимулювання діяльності сімейних фермерських господарств, які займаються виробництвом молока	Надання дотації сімейному фермерському господарству за приріст поголів'я корів молочного напрямку продуктивності	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	1000	1300	1600	1900	2200	Збільшення рівня ефективності виробництва молока

5.	Залучення інвестицій в розвиток аграрного бізнесу на селі	Часткове співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги спрямованих на розвиток аграрного виробництва та сільських територій	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	5000	5000	5000	5000	5000	Підвищення зайнятості та зростання доходів працездатного сільського населення, зростання доходів сільських домогосподарств та громад, розвиток аграрного виробництва та сільських територій
6.	Підвищення конкурентноспроможності аграрного сектору економіки	Відшкодування витрат на підготовку дорадників та експертів дорадників та підвищення їх кваліфікації	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації, Вінницький національний аграрний університет	Обласний бюджет	300	400	500	600	700	Формування конкурентного підприємницького середовища, спроможного забезпечити зайнятість та зростання доходів працездатного сільського населення, просування сільсько-господарської продукції на максимально вигідних для сільськогосподарських товаровиробників умовах, зростання доходів сільських домогосподарств та громад, розвиток сільських територій
7.	Підвищення конкурентноспроможності аграрного сектору економіки	Фінансування наданих дорадчих послуг суб'єктам господарювання, що проводять свою діяльність у сільській місцевості, з питань розвитку аграрного виробництва та сільських територій	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	500	600	600	700	800	Формування конкурентного підприємницького середовища, спроможного забезпечити зайнятість та зростання доходів працездатного

											сільського населення, просування сільськогосподарської продукції на максимально вигідних для сільськогосподарських товаровиробників умовах, зростання доходів сільських домогосподарств та громад, розвиток сільських територій
8.	Інформування жителів області про реалізацію державної та регіональної політики у сфері аграрного виробництва та розвитку сільських територій	Інформаційне та виставкове забезпечення реалізації державної та регіональної політики в сфері аграрного виробництва та розвитку сільських територій	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	300	300	300	300	300	Підвищення рівня публічності та прозорості державної та регіональної політики у сфері аграрного виробництва та розвитку сільських територій
9.	Інформування жителів області про реалізацію державної та регіональної політики у сфері аграрного виробництва та розвитку сільських територій	Закупівля та виготовлення книг, брошур, буклетів, іншої друкарської продукції з питань розвитку аграрного виробництва та сільських територій	2021-2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації	Обласний бюджет	0	0	0	0	0	Підвищення рівня обізнаності жителів області з питань розвитку аграрного виробництва та сільських територій

(Зміни згідно [рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#))

Додаток 5

до Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств,
кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки

ПОРЯДОК

**використання коштів обласного бюджету на часткове відшкодування витрат за
закуплені фізичними особами установку індивідуального доїння або (та)
холодильну установку для зберігання і охолодження молока**

Виплата часткового відшкодування витрат за закуплені установку індивідуального доїння або (та) холодильну установку для зберігання і охолодження молока (далі – часткове відшкодування витрат на установку) здійснюється у межах фактичних витрат за закуплену фізичною особою в поточному році для власного користування нову установку індивідуального доїння або (та) холодильну установку (ларі) вітчизняного виробництва, за умови утримання у власному домогосподарстві 3 (три) і більше голів корів молочного напрямку продуктивності, ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку, в розмірі 50 % вартості.

Фізична особа має право на отримання часткового відшкодування витрат на установку один раз на 5 років.

Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації (далі - Департамент) ([Зміни згідно рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#)) утворює комісію для визначення переліку фізичних осіб, які мають право на отримання часткового відшкодування витрат на установку (далі – Комісія) та затверджує Положення про її роботу. До складу Комісії обов'язково включаються голови постійних комісій обласної Ради з питань агропромислового розвитку та земельних відносин, з питань економіки, фінансів та бюджету, представники Управління Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій службі та Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області. Очолює комісію директор Департаменту.

Для отримання часткового відшкодування витрат на установку фізичні особи подають в Департамент щомісяця до 1 числа наступного місяця та до 1 грудня поточного року наступні документи:

- 1) довідку, видану радою територіальної громади про кількість корів, які утримуються в домогосподарстві;
- 2) копії паспортів великої рогатої худоби; ветеринарних карток до них (за їх наявності);
- 3) копію технічної документації на установку (інструкція або паспорт);
- 4) оригінал платіжного документу (товарний чек або квитанція про оплату);
- 5) копію паспорта особи;
- 6) копію документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб-платників податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні

переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку в паспорті);

7) довідку про відкриття поточного рахунка в банку.

Документи розглядаються в порядку черговості їх надходження.

Документи, прийняті від фізичних осіб, в тому числі у попередньому році, та не включені до Реєстру осіб, які мають право на часткове відшкодування витрат на установку в зв'язку з недостатнім фінансуванням, а також прийняті у 2020 році і включені до Реєстру, але по яких не проведено виплати, розглядаються на першому засіданні Комісії та включаються до Реєстру в межах обсягу виділених асигнувань на відповідні цілі незалежно від терміну дії Програми.

Документи для отримання часткового відшкодування витрат на установку, закуплену фізичною особою з 1 грудня по 31 грудня включно, подаються з 1 січня наступного року.

Комісія щомісяця до 10 числа та до 10 грудня поточного року на підставі зазначених документів визначає кількість закуплених установок, витрати по яких підлягають частковому відшкодуванню, приймає рішення щодо включення до Реєстру фізичних осіб, що мають право на часткове відшкодування та складає відомість про суми часткового відшкодування у розрізі фізичних осіб за встановленою формою.

Департамент подає органам Казначейства Відомість та платіжні доручення для перерахування коштів на поточні рахунки фізичних осіб, відкриті в банках.

Додаток 6
до Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств,
кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки

ПОРЯДОК
надання з обласного бюджету сімейному фермерському господарству дотації за
приріст поголів'я корів молочного напрямку продуктивності

Дотація за приріст поголів'я корів молочного напрямку продуктивності (далі – дотація за приріст корів) надається сімейному фермерському господарству, у власності якого знаходиться від 5 до 50 голів корів молочного напрямку продуктивності, ідентифікованих та зареєстрованих відповідно до законодавства, за кожну прирощену корову молочного напрямку продуктивності, на яку збільшено основне стадо протягом поточного року, в розмірі 5000 гривень за голову, але не більше 100000 гривень.

Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації (далі - Департамент) ([Зміни згідно рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#)) наказом утворює комісію для визначення переліку сімейних фермерських господарств (далі – господарства-одержувачі), які мають право на отримання дотації за приріст корів (далі – комісія) та затверджує Положення про її роботу. До складу комісії включаються голови постійних комісій обласної Ради з питань економіки, фінансів та бюджету, з питань агропромислового розвитку та земельних відносин, представники Вінницької філії ДП „Агентство з ідентифікації та реєстрації тварин”, Вінницького відділення Українського державного фонду підтримки фермерських господарств, Управління Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій області та спеціалісти Департаменту. Очолює комісію директор Департаменту.

Для отримання дотації за приріст корів сімейні фермерські господарства подають в Департамент з 1 листопада по 15 листопада (включно) поточного року наступні документи:

- 1) копію договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства, завірену в установленому порядку;
- 2) виписку з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань станом на 1 листопада поточного року;
- 3) витяг з Єдиного Державного Реєстру тварин про ідентифікацію і реєстрацію великої рогатої худоби, виданий в установленому порядку:
 - станом на дату реєстрації у вищезазначеному реєстрі;
 - станом на 1 листопада поточного року;
 - станом на 1 листопада попереднього року (для сімейних фермерських господарств, які отримали дотацію у попередньому році);
4. довідку про відкриття рахунку, видану банком;

5. копію паспорта особи або ID-картки, довідку про внесення відомостей до Єдиного Державного демографічного Реєстру;

Засідання комісії проводиться до 1 грудня поточного року.

Комісія на підставі поданих документів визначає кількість корів, на яку нараховується дотація по кожному господарству, приймає рішення про включення до Реєстру господарств–одержувачів, які мають право на отримання вищезазначеної дотації. Департамент на основі Реєстру складає Відомість про суми дотації у розрізі господарств–одержувачів та подає органам Казначейства аналогічну відомість і платіжні доручення для перерахування коштів на рахунки господарств–одержувачів, відкриті у банках.

Додаток 7

до Програми розвитку особистих селянських, фермерських господарств,
кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки

ПОРЯДОК

використання коштів обласного бюджету на відшкодування витрат фермерським господарствам, сільськогосподарським кооперативам, фізичним особам – підприємцям та іншим суб'єктам господарювання у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачою сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції, в тому числі у перехідний період

Виплата відшкодування витрат, понесених фермерськими господарствами, сільськогосподарськими кооперативами, фізичними особами – підприємцями та іншими суб'єктами господарювання (Далі – сільськогосподарські товаровиробники, які займаються органічним виробництвом) у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачою сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції, в тому числі у перехідний період проводиться з обласного бюджету у розмірі 100% незалежно від видів сільськогосподарської діяльності та видів продуктів переробки.

Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації (далі - Департамент) ([Зміни згідно рішення 8 сесії обласної Ради 8 скликання від 23 квітня 2021 року № 125](#)) утворює комісію для визначення переліку сільськогосподарських товаровиробників, які займаються органічним виробництвом та мають право на отримання часткового відшкодування витрат на сертифікацію (далі – Комісія) та затверджує Положення про її роботу. До складу Комісії обов'язково включаються голови постійних комісій обласної Ради з питань агропромислового розвитку та земельних відносин, з питань економіки, фінансів та бюджету, представники Управління Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій службі та Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області. Очолює комісію директор Департаменту.

Для отримання часткового відшкодування витрат на сертифікацію сільськогосподарські товаровиробники, які займаються органічним виробництвом, подають в Департамент щомісяця до 1 числа наступного місяця та до 1 грудня поточного року наступні документи:

1) заяву претендента на отримання компенсації із зазначенням реквізитів для перерахування грошових коштів;

2) копію Статуту підприємства (для юридичних осіб), свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи – підприємця (для фізичних осіб);

3) копію паспорту та реєстраційного номеру облікової картки платника податків фізичної особи-підприємця (або уповноваженої особи, яка представляє юридичну особу);

4) копію договору між сільгоспвиробником та відповідним сертифікаційним органом на проведення робіт із підтвердження відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачі сертифіката, в тому числі у перехідний період;

5) копії платіжних документів, що підтверджують сплату відповідних грошових коштів згідно з вищезазначеним договором;

6) копію сертифікату відповідності виробництва органічної продукції;

7) документи, що підтверджують виробничу діяльність сільськогосподарського товаровиробника у напрямку органічного виробництва за попередній рік;

8) довідку з місцевих органів фіскальної служби про відсутність заборгованості зі сплати податків та зборів до бюджету за попередній рік.

Копії документів надаються разом із оригіналами відповідальній особі Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької облдержадміністрації. Подані документи реєструються в журналі обліку.

Документи розглядаються в порядку черговості їх надходження.

Комісія щомісяця до 10 числа та до 10 грудня поточного року на підставі зазначених документів визначає кількість сільськогосподарських товаровиробників, які займаються органічним виробництвом, витрати по яких підлягають відшкодуванню, приймає рішення щодо включення їх до відповідного реєстру та складає відомість про суми відшкодування у розрізі сільськогосподарських товаровиробників, які займаються органічним виробництвом, за встановленою формою.

Департамент подає органам Казначейства аналогічну відомість та платіжні доручення для перерахування коштів на поточні рахунки сільськогосподарських товаровиробників, відкриті в банках.